

Postiseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Postiseaduse muutmine

Postiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) seaduse tekstis asendatakse sõnad „taskukohane tasu“ sõnadega „põhjendatud tasu“ vastavas käändes;
- 2) seaduse tekstis asendatakse tekstiosa „täht- ja väärtisaadetis“ sõnaga „tähtsaadetis“ vastavas käändes;
- 3) paragrahvi 1 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;
- 4) paragrahvi 4 lõiget 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Kirisaadetis on postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ning nõuetekohaselt pakitud ese või esemed, mis vastab Ülemaailmses postikonventsioonis kehtestatud nõuetele.“;
- 5) paragrahvi 4 lõike 5 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;
- 6) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 1 asendatakse sõna „isikusamasuse“ sõnaga „saaja“;
- 7) paragrahvi 4 lõike 7 punktis 3 asendatakse sõnad „postiteenuse osutaja eelnevalt määratud garantiisumma“ sõnadega „postiteenuse osutamise tüüptingimustes ettenähtud hüvitise“;
- 8) paragrahvi 4 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;
- 9) paragrahvi 4 lõiked 8¹ ja 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8¹) Partiisaadetisena edastatakse kirisaadetis liht- ja tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 100 saajale.

(9) Kullerpostina edastatakse kirisaadetis või postipakk, mis vastab vähemalt neljale järgmisele tingimusele:
1) mis väljastatakse saajale või tema esindajale allkirja vastu või muu saaja tuvastamist võimaldava tunnuse alusel;
2) mis edastatakse kulleriga kiirel ja usaldusväärsel viisil;
3) mille saatjal on võimalus igal ajal saada teavet saadetise asukoha kohta selle teekonnal, sekkuda saadetise kättetoimetamisse ja vajaduse korral korraldada ümber selle edastamine;
4) mis kogutakse saatja elu- või asukohast;
5) mille puhul garanteeritakse kindlaksmääratud kuupäeval kohaletoimetamine;
6) mille kohta saadetakse postisaadetise saatjale kättetoimetamise kinnitus kokkulepitud viisil;
7) mis edastatakse vastavalt individuaalsele kokkuleppele ja kasutaja erinõuetele.“;
- 10) paragrahvi 4 lõiget 11 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) adresseerimata saadetiste edastamine.“;

11) paragrahvi 5 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„ülemaaailmses postikonventsioonis ja eeskirjades kirjeldatud kirisaadetise edastamine liht- ja tähtsaadetisena“;

12) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Universaalse postiteenuse hulka kuuluvad järgmised lisateenused:

- 1) kirisaadetise ja postipaki kindlustamine;
- 2) kirisaadetise ja postipaki jälgimine.“;

13) paragrahv 6¹ tunnistatakse kehtetuks;

14) paragrahvi 7 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Juurdepääsupunkt ei pea olema püsiva asukohaga.“;

15) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 4¹–4³ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Liikuv juurdepääsupunkt on kindla ajagraafiku alusel liikuv vahend postiteenuse osutamiseks.

(4²) Automatiseeritud juurdepääsupunkt on postiteenuse osutamist võimaldav püsiva asukohaga automatiseeritud vahend.

(4³) Tellitav juurdepääsupunkt on vahend, millega osutatakse postiteenust postiteenuse kasutaja elu- või asukohas.“;

16) paragrahvi 8 lõiked 3, 5 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 8 lõikes 8 täiendatakse pärast tekstiosa „Käesolevas paragrahvis“ tekstiosaga „ja selle alusel kehtestatud õigusaktis“;

18) paragrahvi 8 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Nõuded postkasti ja selle paigutamise kohta kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

19) paragrahvi 9 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Postmargile trükitakse sõna „Eesti“ ja margi nimiväärtus, mis on väljendatud araabia numbri, tähe, sõna, tähise või muu iseloomustava tunnuse abil ning mis vastab Eesti Vabariigis käibel olevale rahaühikule.“;

20) paragrahvi 10 lõike 1 punktid 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

21) paragrahvi 10 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

22) paragrahvi 10 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„Universaalse postiteenuse tegevusloa taotluse läbivaatamise ja tegevusloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.“;

23) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 11 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) universaalse postiteenuse osutamise tüüptingimused (edaspidi *tüüptingimused*).“;

25) paragrahvi 12 lõike 2 tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

- 1) tegevuse alustamise kuupäev;
- 2) juurdepääsupunktide arv;
- 3) muud tingimused, mis tulenevad käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud õigustest või kohustustest.“;

27) paragrahvi 14 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

28) paragrahvi 21 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Majandustegevusteade esitatakse järgmiste tegevuste osutamise korral:

- 1) kullerpost;
- 2) otsepost;
- 3) perioodilise väljaande edastamine;
- 4) käesoleva seaduse §-s 21¹ sätestatud eksteritoriaalse postivahetuskeskusena tegutsemine;
- 5) kirisaadetise edastamine liht- ja tähtsaadetisena;
- 6) postipaki edastamine liht- ja tähtsaadetisena;
- 7) muu postiteenus.“;

29) paragrahvi 21 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Eksteritoriaalse postivahetuskeskusena tegutsemise majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule järgmised andmed:

- 1) eksteritoriaalse postivahetuskeskuse prognoositavad kaubamahud ning lähte- ja sihtriigid;
- 2) eksteritoriaalse postivahetuskeskuse tegutsemiskohad;
- 3) eksteritoriaalse postivahetuskeskuse saadetiste vedajad;
- 4) eksteritoriaalse postivahetuskeskuse saadetiste tollivormistuse eest vastutavate isikute andmed.“;

30) seaduse täiendatakse §-ga 21¹ järgmises sõnastuses:

„§ 21¹. Eksteritoriaalne postivahetuskeskus ja selle asutamisele esitatavad nõuded

(1) Eksterritoriaalne postivahetuskeskus on Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni kohaselt teise riigi universaalse postiteenuse osutaja poolt väljaspool asukohariiki ärilisel eesmärgil asutatud ja juhitud ettevõtte, mille eesmärgiks on postiteenusega seotud äritegevus väljaspool asukohariigi territooriumi.

(2) Teise riigi universaalse postiteenuse osutajale kuuluva eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamine on lubatud, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) eksterritoriaalse postivahetuskeskuse omaniku asukohariik võimaldab vastastikku eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamist ja tegutsemist oma riigi territooriumil;
- 2) saatetiste kättetoimetamiseks on sõlmitud Eesti Vabariigis universaalse postiteenuse osutajaga koostööleping, milles nähakse ette vähemalt postisaadetiste edastamise ja tagastamise kulude katmine.“;

31) paragrahvis 24 asendatakse sõnad „teise postiteenuse osutaja“ sõnadega „tegevusloaga postiteenuse osutaja“ vastavas käändes;

32) paragrahv 26 tunnistatakse kehtetuks;

33) paragrahvi 27 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 27. Universaalse postiteenuse osutaja tüüptingimused“;

34) paragrahvi 27 lõike 2 punktis 4 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 alusel kehtestatud erandid“ sõnadega „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud erandid“;

35) paragrahvi 28 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „käesoleva seaduse § 37 lõike 7 alusel“ sõnadega „käesoleva seaduse § 37 lõike 1¹ alusel kehtestatud“;

36) paragrahvi 29 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „postkontoris, väljastatud isiklikult“ sõnaga „juurdepääsupunkti“;

37) paragrahvi 30 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Postisaadetise kättetoimetamise võimatus käesoleva seaduse tähenduses on olukord, kus:

- 1) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada tema postiaadressi puudumise, selle ebatäpsuse, loetamatus või muu sellesarnase põhjuse tõttu;
- 2) postisaadetise saaja ei tule postiteenuse osutaja määratud aja jooksul postisaadetisele juurdepääsupunkti järele või keeldub postisaadetist vastu võtmast;
- 3) postisaadetise eest ei ole tasutud või on tasutud postiteenuse osutaja kehtestatud tasumäärast vähem ja saaja keeldub puuduvat osa tasumast;
- 4) postisaadetist ei ole võimalik saajale edastada postkasti puudumise, postkastile ligipääsu puudumise või käesoleva seaduse § 8 lõike 9 alusel postkasti kohta kehtestatud nõuete järgimata jätmise tõttu.“;

38) paragrahvi 31 lõiget 4 täiendatakse pärast sõna „müümise“ tekstiosaga „, annetamise“;

39) paragrahvi 31 lõike 5 teist lauset täiendatakse pärast sõna „müüakse“ sõnadega „või annetatakse“;

40) paragrahvi 36 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on oma postivõrgu vahendusel üle Eesti:

- 1) kohustus maksta välja pensionid ja toetused;
- 2) õigus osutada rahasiirdeid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teenuste osutamisele kohaldatakse võlaõigusseaduses maksekäsundi kohta sätestatud ja lõike 1 punktis 1 nimetatud teenuse osutamisele kohaldatakse lisaks teistes asjakohastes õigusaktides sätestatud.“;

41) paragrahvi 36¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Universaalse postiteenuse osutajal on kohustus oma postivõrgu vahendusel edastada üle Eesti perioodilisi väljaandeid ning menetlusedokumente.“;

42) paragrahvi 36¹ lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

43) paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Perioodiliste väljaannete ning menetlusedokumentide edastamise täpsemad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

44) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Universaalse postiteenuse kvaliteedi nõuded, erandid ja nende kontrollimise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

45) paragrahvi 37 lõiked 3–8 tunnistatakse kehtetuks;

46) seadust täiendatakse §-dega 39¹–39³ järgmises sõnastuses:

„§ 39¹. Universaalse postiteenuse osutamise eest võetav põhjendatud tasu

(1) Universaalse postiteenuse osutaja kehtestab Konkurentsiametiga kooskõlastatult käesoleva seaduse § 5 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud universaalse postiteenuste osutamise eest võetava põhjendatud tasu (edaspidi *põhjendatud tasu*) lähtudes käesolevast seadusest ja selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

(2) Põhjendatud tasu kehtestamisel tuleb tagada, et võetav tasu kataks järjepidevalt:

- 1) vajalikud muutuv- ja tegevuskulud;
- 2) investeeringud tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 3) kvaliteedinõuete täitmise;
- 4) kapitalikulu ehk ja põhjendatud tulukuse.

(3) Universaalse postiteenuse osutaja avalikustab põhjendatud tasu suuruse oma veebilehel ja postkontorites vähemalt 30 kalendripäeva enne tasu jõustumist.

§ 39². Põhjendatud tasu arvestamise alused

(1) Põhjendatud tasu peab lähtuma universaalse postiteenuse osutamise kuludel, olema läbipaistev, mittediskrimineeriv ja sama kogu riigi territooriumil ning tagama universaalse postiteenuse kättesaadavuse kõigile kasutajatele.

(2) Põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama universaalse postiteenuse osutajal õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist.

(3) Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse järgmistest printsiipidest:

- 1) kulude muutuste jälgimine ajas ja selle võrdlus alampalga muutusega;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs, sealhulgas ekspordihinnangud.

(4) Põhjendatud tasu sisse ei arvata järgmisi kulusid:

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitust ja annetust;
- 3) universaalse postiteenuse osutamisega mitte seotud kulu;
- 4) finantskulu;
- 5) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid ning muid rahalisi kohustusi, mis on tingitud ettevõtja kohustuse rikkumisest;
- 6) erisoodustuse kulu;
- 7) tulumaksukulu.

(5) Universaalse postiteenuse osutaja peab oma raamatupidamises pidama eraldi tulude ja kulude arvestust universaalse postiteenuse ja enda muu tegevuse kohta. Universaalse postiteenuse ning muu tegevuse kulude ja tulude eristamise põhimõtted määratleb universaalse postiteenuse osutaja oma raamatupidamise sise-eeskirjas. Kulude ja tulude eristamise põhimõtted peavad olema objektiivselt põhjendatud.

(6) Konkurentsiamet töötab välja ja avalikustab oma veebilehel põhjendatud tasu arvestamiseks ning kulude ja põhjendatud tulukuse hindamiseks ühtse kaalutud keskmisel kapitalikulul põhineva metoodika ning lähtub sellest universaalse postiteenuse põhjendatud tasu kooskõlastamisel. Konkurentsiameti kasutatav metoodika peab arvestama käesolevas paragrahvis ja §-des 39¹–39² sätestatut.

(7) Kui Konkurentsiamet tuvastab, et universaalse postiteenuse osutaja kehtestatud põhjendatud tasu ei vasta põhjendatud tasu kohta kehtestatud nõuetele, on Konkurentsiametil õigus teha ettekirjutus ja määrata tähtaeg kehtestatud tasu käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks.

§ 39³. Põhjendatud tasu kooskõlastamine ja kinnitamine

(1) Universaalse postiteenuse osutaja esitab põhjendatud tasu ja selle suuruse muutmise taotluse kooskõlastamiseks Konkurentsiametile koos põhjendatud tasu suuruse põhjenduste ja arvutustega.

(2) Konkurentsiamet kooskõlastab põhjendatud tasu või jätab selle põhjendatult kooskõlastamata 30 kalendripäeva jooksul alates taotluse saamist. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada kooskõlastamise tähtaega 60 kalendripäevani. Tähtaja pikendamisest teavitatakse taotluse esitajat hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul alates taotluse saamisest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaja kulgemine peatatakse ajaks, kuni Konkurentsiametile esitatakse tema poolt nõutud teave, mis on vajalik taotluse kohta otsuse tegemiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 ja 5 nimetatud põhjendatud tasu kinnitab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Universaalse postiteenuse osutaja ei pea universaalse postiteenuse põhjendatud tasu Konkurentsiametiga kooskõlastama, kui põhjendatud tasu hinna muutus lähtub Statistikaameti poolt avaldatud eelmise aasta tarbijahinnaindeksi suurenemisest ning põhjendatud tasu suuruse muutus ei ole rohkem kui 10%.

§ 39⁴. Ajutise põhjendatud tasu kehtestamine

(1) Konkurentsiamet võib kehtestada ajutise põhjendatud tasu, kui universaalse postiteenuse osutaja osutab teenust hinnaga, mis ei vasta käesoleva seaduse §-des 39¹–39³ sätestatud põhimõtetele ning on jätnud täitmata § 39² lõike 7 kohase Konkurentsiameti ettekirjutuse.

(2) Konkurentsiameti kehtestatud ajutine põhjendatud tasu kehtib kuni Konkurentsiamet on kooskõlastanud universaalse postiteenuse osutaja poolt esitatud põhjendatud tasu muutmise taotluse.

(3) Ajutise põhjendatud tasu kehtestamisel lähtub Konkurentsiamet käesoleva seaduse §-des 39¹–39³ sätestatust. Konkurentsiamet võib ajutise põhjendatud tasu kehtestamisel kasutada andmeid, mis on talle kättesaadavad varem läbiviidud menetlustest või on avalikult kättesaadavad.”;

47) paragrahv 41 tunnistatakse kehtetuks;

48) seaduse 4. peatüki 2. jagu tunnistatakse kehtetuks;

49) paragrahvi 42 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud universaalse postiteenuse kvaliteedinõuded, erandid ja nende kontrollimise korra.“;

50) paragrahvi 43 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

51) paragrahvis 44 asendatakse number „640“ numbriga „9600“;

52) paragrahvi 47 lõike 2 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

53) seadust täiendatakse §-dega 53¹–53² järgmises sõnastuses:

„§ 53¹. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasule üleminek

(1) Käesoleva seaduse § 39³ lõikes 1 nimetatud taotlus põhjendatud tasu kooskõlastamiseks esitatakse Konkurentsiametile esmakordselt hiljemalt 2026. aasta 31. jaanuaril.

(2) Konkurentsiamet ei kooskõlasta aastatel 2026–2027 põhjendatud tasu, mis on suurem kui 50 protsenti eelmisel aastal kehtinud universaalse postiteenuse tasust.

(3) Kuni § 39³ lõikes 2 nimetatud Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud põhjendatud tasu kinnitamiseni, kehtib seaduse § 6¹ lõike 2 alusel kehtestatud universaalne postiteenuse taskukohane tasu.

§ 53². Universaalse postiteenuse rahastamisega seotud rahastamiskohustuse lõpetamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 41¹ nimetatud taotlus universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmise seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks esitatakse viimast korda

hiljemalt 2027. aasta 30. juuniks. Nimetatud taotlusse võidakse arvestada rohkem kui ühe kalendriaasta universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavad kulud, kuid mitte pikemalt kui § 39¹ nimetatud põhjendatud tasu jõustumiseni.

(2) Käesoleva seaduse §-s 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse makse tasutakse viimast korda hiljemalt 2026. aasta 25. juuliks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotlust menetletakse taotluse esitamise ajal kehtinud õigusnormide alusel ja korras.

(4) Tasutud universaalse postiteenuse maksed, mida ei kasutata universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks, tagastatakse postiteenuse osutajale, kes tasus universaalse postiteenuse makset rahastamiskohustuse lõppemisele eelneval kalendriaastal, proportsionaalselt nimetatud kalendriaasta jooksul tehtud sissemaksete osakaalu alusel.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esitatud taotluse või juba menetluses oleva taotluse hüvitamise otsuse osas ei piisa § 41⁴ nimetatud universaalse postiteenuse maksetest, kaetakse vajalik puudujääk riigieelarve vahenditest.;"

§ 2. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 261⁵ tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Konkurentsiseaduse muutmine

Konkurentsiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 53¹ lõiget 5 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:
„6) universaalse postiteenuse osutaja.“;

2) paragrahvi 53¹ lõike 8 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 53² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(1) Käesoleva seaduse § 53¹ lõikes 5 nimetatud rahastamiskohustusega ettevõtja järelevalvetasu määr on 0,2 protsenti temale antud haldusaktis märgitud müügitulust.“;

4) paragrahvi 53³ lõige 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 13 ja 20–27 ning §-d 2 ja 3 jõustuvad 2026. aasta 1. juulil.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 48, 50 ja 52 jõustuvad 2027. aasta 1. juulil.

Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“ „.....“ 2025. a

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“ „.....“ 2025. a